

EXPERIMENTEEL ONDERZOEK PASSEND WERKAANBOD BIJ UWV

SEOR

Jaap de Koning

Paul de Hek

REGIOPLAN

Luuk Mallee

Maikel Groenewoud

EPSILON RESEARCH

Wim Zwinkels

Rotterdam/Amsterdam, oktober 2015

Inhoud

Managementsamenvatting	i
1 Inleiding	1
2 Het instrument Passend Werkaanbod	7
3 Beschrijving experiment	9
4 Uitvoering experiment	17
5 Uitkomsten	23
6 Conclusies	29

MANAGEMENTSAMENVATTING

In dit rapport worden de resultaten gepresenteerd van een experiment waarmee de netto-effectiviteit is bepaald van het instrument Passend Werkaanbod (PaWa). UWV zet dit instrument in voor WW'ers die tenminste 52 weken onafgebroken recht op een WW-uitkering hebben. Een PaWa bestaat uit maximaal twee gearrangeerde gesprekken met werkgevers. De evaluatie van het PaWa-experiment maakt onderdeel uit van een breder onderzoek dat een aantal experimenten bij gemeenten en UWV omvat.

Conclusie

Conclusie is dat PaWa we een klein positief effect op de uitstroomkans naar werk heeft, dat niet significant is. Hierbij moet worden aangetekend dat de uitvoering van het PaWa-experiment problemen heeft gekend, waardoor een zuivere vaststelling van het effect werd bemoeilijkt.

Het belang van evaluatie op basis van experimenten

De onderzoeksmethode die is gebruikt, is een gerandomiseerd experiment (randomised controlled trial). Een experimentele opzet geeft de beste garantie om het netto-effect van een maatregel betrouwbaar vast te stellen. Het netto-effect is het effect van het inzetten van een maatregel in vergelijking met de situatie dat de maatregel niet ingezet zou zijn. De experimentele opzet houdt in dat uit de potentiële groep van deelnemers een willekeurige steekproef wordt genomen en dat de personen uit de steekproef willekeurig worden toegewezen aan twee groepen: een deelnemersgroep en een controlegroep. De deelnemersgroep krijgt de maatregel en de controlegroep niet. Vervolgens worden beide groepen gevolgd om (in dit geval) na te gaan of een groter deel van de deelnemersgroep uitstroomt uit de uitkering (naar werk) dan van de controlegroep.

In Nederland zijn experimenten om vast te stellen wat de netto-effectiviteit is van re-integratie-instrumenten, nauwelijks toegepast. Ook het aantal studies dat gebruik maakt van geavanceerde niet-experimentele methoden is vrij klein. Daarom bestaat na veertig jaar investeren in re-integratie nog steeds grote onduidelijkheid over de effectiviteit ervan. Dit is voor de Tweede Kamer aanleiding geweest om het ministerie van SZW te vragen om experimenten op te (laten) zetten voor een valide effectmeting. Een consortium van SEOR, Regioplan en Epsilon Research heeft de opdracht gekregen om in samenwerking met een aantal gemeenten en UWV experimenten op te zetten en te evalueren. In dit rapport wordt alleen verslag gedaan van de uitkomsten van één van de twee experimenten met WW-klienten bij UWV: het experiment PaWa. Over negen experimenten bij gemeenten is al eerder gerapporteerd.¹

¹ Jaap de Koning, Luuk Mallee, Paul de Hek, Francien Rosing, Maikel Groenewoud, *Uitkomsten en ervaringen experimenten netto-effectiviteit re-integratie*, Rotterdam/Amsterdam, SEOR/Regioplan, oktober 2014.

Dit onderzoek bij gemeenten en UWV is één van de eerste voorbeelden van experimenteel onderzoek op het terrein van re-integratie in Nederland. De uitkomsten van dit onderzoek hebben daarom niet alleen betrekking gehad op het vaststellen van de netto-effectiviteit van re-integratie-instrumenten, maar ook op de mogelijkheden en onmogelijkheden van het opzetten van experimenten bij gemeenten en UWV met een controlegroep die geen of andere dienstverlening krijgt. In de praktijk bleek het zowel voor gemeenten als UWV zeer lastig te zijn om experimenten adequaat uit te voeren ondanks intensieve sturing en begeleiding. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat de experimenten betrekking hadden op bestaande instrumenten, waarvan het lopend uitvoeringsproces veranderd moest worden vanwege de experimentele aanpak van de evaluatie. De uitvoeringspraktijk is dermate complex dat het dan bijzonder moeilijk is om voor en tijdens een experiment rekening te houden met alle factoren die een goede uitvoering van een experiment kunnen beïnvloeden. Het onderzoek heeft daarom ook waardevolle lessen opgeleverd voor het opzetten van experimenten in de toekomst.

Het experiment PaWa

PaWa maakt onderdeel uit van de Wet tot wijziging van de WW in verband met het vergroten van de kansen op werk voor langdurig werklozen. Doel van deze wet is om belemmeringen voor werkhervatting voor langdurig werklozen weg te nemen en de activerende werking van de WW te versterken. In het kader van PaWa biedt UWV een selectie WW'ers die ten minste 52 weken onafgebroken recht hebben gehad op een WW-uitkering een passend werkaanbod aan. Resultaat van dit passend werkaanbod kan zijn dat de werkzoekende aan het werk gaat of eventueel de uitkering opzegt. In het experiment was het niet de opzet dat iedereen uit de groep met het label 'Wel PaWa' ook een PaWa-aanbod kreeg, maar dat dit wel bij iedereen uit deze groep overwogen zou worden. Er was vooraf vanuit gegaan dat ongeveer de helft van de groep die in aanmerking kwam voor PaWa feitelijk een PaWa-aanbod zou krijgen. De groep met het label 'Geen PaWa' zou in ieder geval geen PaWa-aanbod krijgen. In de praktijk heeft slechts een kwart van de PaWa-groep feitelijk een PaWa-aanbod gekregen. En om dit laatste percentage te realiseren was het zelfs nodig om het experiment te verlengen. De resultaten van één van de zes deelnemende UWV-vestigingen zijn niet meegenomen vanwege problemen met de uitvoering van het experiment in deze vestiging.

Uit het onderzoek blijkt dat het totale netto-effect van PaWa, zowel in geval van uitstroom naar een baan als uitstroom uit de uitkering, klein en niet significant is. Omdat maar ongeveer een kwart van de PaWa-groep feitelijk een PaWa-aanbod heeft gekregen, zou het werkelijke effect op de individuele baankans groter kunnen zijn dan wij hebben gemeten. Maar ook dan is het nog klein, maximaal zo'n 4 procentpunten. En doordat het gevonden effect niet significant is zou het ook negatief kunnen zijn.

De toekomst

Net als bij de gemeentelijke experimenten bleek ook bij de UWV-experimenten dat het in de uitvoeringspraktijk ingewikkeld is om experimenten op te zetten en goed uit te voeren. Toch is het belangrijk om in de toekomst vaker experimenteel onderzoek te doen. In ons rapport over de gemeentelijke experimenten hebben we een aantal aanbevelingen gedaan om de uitvoering van experimenten te verbeteren. Hoewel perfect uitgevoerde experimenten een utopie zijn, zal meer ervaring opdoen met experimenten zorgen voor betere uitvoering van experimenten en dus voor meer betrouwbare metingen van de effecten van re-integratie, ook als deze klein zijn. Deze kennis is nodig om het beleidsterrein van re-integratie verder te professionaliseren en de resultaten van re-integratie te verbeteren.

1 INLEIDING

1.1 Netto-effecten in beeld met experimenten

In de afgelopen veertig jaar is door de overheid veel geld gestoken in actief arbeidsmarktbeleid, het beleid om werklozen weer aan werk te helpen. Daarbij kwam ook steevast de vraag naar de effectiviteit van dit beleid naar voren. In de praktijk wordt hiervoor vaak nog steeds afgegaan op het percentage deelnemers dat na deelname aan een beleidsmaatregel uitstroomt uit de uitkering of een baan vindt. Dit zegt echter niets over de effectiviteit. Zonder deelname aan een beleidsmaatregel zou namelijk ook een deel uitstromen of een baan vinden. Waar het om gaat is of door deelname aan een maatregel de uitstroomkans of de baankans groter wordt in vergelijking met de situatie zonder deelname. Dus als P1 staat voor de uitstroomkans na deelname aan een beleidsmaatregel en P2 voor de uitstroomkans zonder deelname, dan geeft $P1 - P2$ het effect weer. Men spreekt ook wel van netto-effect. De uitstroomkans na deelname wordt dan het bruto-effect genoemd.

Om het netto-effect te bepalen moeten we weten wat er met een deelnemer aan een maatregel zou zijn gebeurd als deze niet aan de maatregel had deelgenomen. Dit nemen we per definitie niet waar. De centrale vraag is dan hoe we een overtuigende schatting hiervan ('de counterfactual') kunnen maken. Een klassieke experimentele opzet is hiervoor de beste garantie. Deze opzet houdt in dat uit de potentiële groep van deelnemers een willekeurige steekproef wordt genomen en dat de personen uit de steekproef willekeurig worden toegewezen aan twee groepen: een deelnemersgroep en een controlegroep. Beide groepen worden dan enige tijd gevolgd om bijvoorbeeld na te gaan of een groter deel van de doelgroep uitstroomt uit de uitkering dan van de controlegroep. Door de willekeurige toewijzing is bij voldoende grote aantallen gegarandeerd dat beide groepen dezelfde samenstelling hebben. Dit geldt dan ook voor kenmerken die relevant zijn voor de uitstroomkans maar veelal niet waargenomen worden zoals motivatie. Daardoor biedt een experiment betere mogelijkheden om het netto-effect betrouwbaar te meten dan een niet-experimentele aanpak.

Internationaal is er vrij veel onderzoek gedaan naar de netto-effectiviteit van re-integratie. In enkele overzichtsstudies (Card, Kluve en Weber (2010), De Koning en Peers (2007) en Kluve (2006)) zijn de resultaten hiervan op een rijtje gezet.² Hieruit blijkt dat de netto-effectiviteit van actief arbeidsmarktbeleid gemiddeld genomen vrij klein is. Bij de meest effectieve maatregelen (monitoring en begeleiding van werklozen en prikkels bij zoekactiviteiten) is dit vijf tot tien procentpunten. Maar bij andere maatregelen, zoals creatie van additionele banen bij de overheid, is de netto-effectiviteit op de kans op herintreding in een niet-gesubsidieerde baan gering of zelfs negatief door een insluitingseffect.³ De spreiding in de gevonden netto-effecten is echter zeer groot. Slechts een beperkt aantal studies maakt gebruik van experimenten.

Uit een Nederlands onderzoek van begin 2014⁴ blijkt dat de inzet van re-integratietrajecten op korte termijn leidt tot een kleinere kans op werk en op lange termijn tot een grotere kans op werk. De verhoogde kans op werk is zowel voor WW'ers als voor bijstandsgerechtigden blijvend, in ieder geval tot acht jaar na instroom in de WW of bijstand.

1.2 Experimenteren met experimenten

In Nederland zijn experimenten nauwelijks toegepast. Ook het aantal studies dat gebruik maakt van geavanceerde niet-experimentele methoden is vrij klein. Daarom bestaat na veertig jaar fors investeren in dit beleid nog steeds grote onduidelijkheid over de effectiviteit ervan. Dit is voor de Tweede Kamer aanleiding geweest om het ministerie van SZW te vragen om experimenten op te (laten) zetten voor een valide effectmeting. Een consortium van SEOR, Regioplan en Epsilon Research heeft de opdracht gekregen om in samenwerking met een aantal gemeenten en UWV experimenten op te zetten en te evalueren.

² Kluve, J. (2006), The effectiveness of European active labour market policy, IZA Discussion Paper No. 2018, Bonn; Koning, J. de en Y. Peers (2007), Evaluating Active Labour Market Policies Evaluations, WZB Discussion Papers SP I 2007-112, Berlin, Wissenschaftszentrum Berlin; Card, D., J. Kluve and A. Weber (2010), Active Labor Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis, Economic Journal, vol. 120(548), p. F452-F477.

³ Wel kan het dan zo zijn dat een groot deel van de deelnemers zonder deelname werkloos was gebleven. Het hebben van een gesubsidieerde baan kan in dat geval ook als een netto-effect worden gezien. Vaak wordt dit aspect niet meegenomen in evaluaties waardoor gesubsidieerde arbeid mogelijk een wat te negatief etiket heeft gekregen.

⁴ Lammers, M. et al (2013), *Lange termijn effecten van re-integratie*, SEO, Amsterdam.

In totaal zijn in het kader van het onderhavige onderzoek 12 experimenten gestart bij verschillende gemeenten en UWV-vestigingen, verspreid over het land. Het gaat om:

- Negen experimenten bij zes verschillende gemeenten.
- Twee experimenten met WW-kanten bij UWV, beide verspreid over zes UWV-locaties.
- Eén experiment met WGA-kanten bij UWV.

In dit rapport wordt alleen verslag gedaan van de uitkomsten van het experiment Passend Werkaanbod (PaWa) bij UWV. Over het tweede experiment waarmee de effectiviteit van intensieve dienstverlening wordt vergeleken met die van basisdienstverlening, wordt apart gerapporteerd. Over de gemeentelijke experimenten is al eerder gerapporteerd.⁵ Het WGA-experiment is begin 2014 gestart; hierover zal in 2017 afzonderlijk gerapporteerd worden.

Het onderhavige onderzoek is één van de eerste voorbeelden van experimenteel onderzoek op het terrein van re-integratie in Nederland. In de praktijk bleek het zowel voor gemeenten als voor UWV heel lastig te zijn om experimenten en deze adequaat uit te voeren. In de rapportage over de gemeentelijke experimenten is uitgebreid verslag gedaan van de moeilijkheden die hierbij optraden. Er is dus in feite sprake geweest van “experimenteren met experimenten”. Het onderzoek heeft daarom niet alleen inzicht gegeven in de netto-effectiviteit van re-integratie-instrumenten, maar ook waardevolle lessen opgeleverd voor het opzetten en uitvoeren van experimenten in de toekomst.

1.3 Onderzoeksopzet

Het ministerie van SZW heeft voorafgaand aan het onderzoek de doelstelling van de experimenten als volgt geformuleerd: inzichtelijk maken wat de toegevoegde waarde is van de verschillende onderdelen van het re-integratieproces. In dit rapport wordt zoals eerder aangegeven verslag gedaan van het bij UWV uitgevoerde PaWa-experiment.

⁵ SEOR/Regioplan, *Uitkomsten en ervaringen experimenten netto-effectiviteit re-integratie*, Rotterdam/Amsterdam, oktober 2014.

Draaiboeken

Voor de start van dit experiment is in nauwe samenwerking met UWV een uitgebreid draaiboek opgesteld. Dit draaiboek was als volgt opgebouwd:

1. Inleiding
2. Uitgebreide beschrijving re-integratie-instrument
 - Inhoud van het instrument
 - Doel van het instrument
 - Doelgroep van het instrument
 - Procesbeschrijving: welke stappen doorloopt de klant achtereenvolgens
 - Rol begeleiders UWV
 - Monitoring van de klant
3. Opzet experiment
 - Criteria op basis waarvan klanten uit de doelgroep voor het experiment worden geselecteerd, wijze van selectie
 - De wijze waarop de at random toedeling van klanten aan onderzoeks- en controlegroep plaatsvindt
 - Start, looptijd en afronding van het experiment
 - Aantal klanten dat wordt geselecteerd voor het experiment
 - Organisatie van het experiment
 - Tijdinvestering medewerkers UWV
 - Voorlichting aan uitvoerders, begeleiding en monitoring door de onderzoekers
 - Contactpersoon vanuit UWV en vanuit het onderzoeksconsortium
 - Welke dienstverlening krijgen de onderzoeksgroep en de controlegroep, tijdens en na het experiment?
 - Communicatie over het experiment naar de betrokken klanten
4. Gegevensverzameling en administratie
 - Gedetailleerde afspraken over de gegevens die door UWV geregistreerd dienen te worden.
5. Planning

Het draaiboek had een omvang van 14 pagina's. De totstandkoming van het draaiboek was een intensief en langdurig traject omdat dit ook de fase was waarin UWV de organisatie van het experiment moest voorbereiden en potentiële knelpunten en weerstanden opgelost moesten worden.

Begeleiding en monitoring

Voor het PaWa-experiment zijn er maandelijks bijeenkomsten geweest met vertegenwoordigers van de zes experimentvestigingen, vertegenwoordigers van de afdeling Strategie, Beleid en Kenniscentrum (SBK) van het hoofdkantoor van UWV en vertegenwoordigers van stafafdelingen van het Werkbedrijf van UWV. Daarin werd voortgang gevolgd en knelpunten in de uitvoering en bij de gegevensregistratie besproken. SBK trad op als interne aanjager en projectleider van de experimenten. De landelijke overleggen en aansturing zijn tijdsintensieve trajecten gebleken.

Daarnaast hebben de onderzoekers ook op de zes vestigingen voorlichtingsbijeenkomsten gehouden voor de betrokken uitvoerders en werd contact onderhouden met de verantwoordelijk manager in deze vestigingen.

Rapportage experiment

Na beëindiging van het experiment is een rapportage opgesteld waarin verslag werd gedaan van het experiment. Daarin is vastgesteld in hoeverre het draaiboek is gevolgd en wat de resultaten zijn voor zover dit op basis van de uitkeringsadministratie van UWV en Sonar vastgesteld kon worden. Deze rapportage is met UWV besproken.

Gebruikte onderzoeksmethoden

We richten ons in dit rapport primair op beschrijvende methoden. Dat wil zeggen: we vergelijken bijvoorbeeld het percentage deelnemers dat binnen x maanden na de start van een experiment is uitgestroomd met het percentage controlepersonen waarvoor dit geldt. Als het experiment goed is uitgevoerd en de aantallen voldoende groot zijn, dan kan men stellen dat deze vergelijking zuiver is en een betrouwbaar beeld geeft van het netto-effect.⁶ Maar bij kleine aantallen of als gevolg van fouten in de toewijzing kan in de praktijk toch verschil in samenstelling tussen beide groepen ontstaan.

Resultaatindicatoren, onderzoeksmethoden en data

In dit rapport kijken we niet alleen naar de uitstroom uit de uitkering, maar ook naar werkaanvaarding. Stromen deelnemers aan de betrokken maatregelen sneller uit dan de controlepersonen? Vinden mensen die uit de uitkering komen, ook een baan? Verder is van belang of de baan duurzaam is en wat de kwaliteit van de baan is (afgemeten aan o.a. loonhoogte en deeltijdfactor). Om op deze vragen een antwoord te geven, hebben we gebruik gemaakt van de polisadministratie.

In deze rapportage gebruiken we dus meerdere resultaatmaatstaven. We kijken zowel naar de totale uitstroom uit een uitkering als naar de uitstroom naar werk. Ook bekijken we welk percentage later opnieuw een uitkering krijgt. Verder geven we een overzicht van welk deel van de tijd personen een uitkering hebben, een baan hebben en overige tijd (de tijd dat men én geen uitkering én geen baan heeft). Om een beeld te krijgen van de kwaliteit en duurzaamheid van de banen kijken we ook naar de gemiddelde lengte van de eerste baan, het type contract van de eerste baan, het gemiddelde aantal banen, de gemiddelde deeltijdfactor en het gemiddelde loon per uur. Het netto-effect tenslotte geeft het verschil aan tussen de waarde van een maatstaf voor de deelnemersgroep en die voor de controlegroep.

⁶ Hierbij moet overigens de kanttekening worden gemaakt dat zelfs in dat geval het verschil in uitkomst tussen de deelnemersgroep en de controlegroep beïnvloed kan worden door contextfactoren zoals veranderingen in de arbeidsmarktsituatie.

In het geval van uitstroom uit een uitkering – de totale uitstroom of uitstroom naar een baan – gebruiken we een resultaatmaatstaf waarbij de waarnemingsperiode voor iedereen dezelfde is, namelijk het percentage personen dat binnen een gegeven aantal maanden na start deelname experiment uitgestroomd is. Bij deze maatstaf worden alle deelnemers en personen in de controlegroep over een even lange periode gevolgd, waardoor de uitkomsten duidelijk te interpreteren zijn als uitstroomkans. De uitstroom naar een baan wordt bepaald op basis van uitkeringsgegevens (registratie van de bestemming van de uitstroom door UWV) en op basis van baangegevens uit de polisadministratie. Er is sprake van uitstroom naar een baan binnen x maanden als een persoon binnen deze x maanden een baan vindt en ook uit de uitkering stroomt.⁷ Daarnaast zijn hierin ook personen meegenomen die uit de uitkering zijn gestroomd en als zelfstandige aan het werk zijn gegaan (op grond van de uitkeringsgegevens, met uitstroombestemming ‘*werkhervatting als zelfstandige*’).

We maken gebruik van tweezijdige toetsen, wat betekent dat we a priori ook de mogelijkheid open laten dat het netto-effect negatief is. Als er daarentegen vanuit wordt gegaan dat het effect in elk geval niet negatief is, dan zou een eenzijdige toets afdoende zijn. Dit betekent dat in zo’n geval significantie op 10%-niveau bij een tweezijdige toets in feite neerkomt op significantie op 5%-niveau. Maar omdat we een averechts effect niet kunnen uitsluiten, geven we toch de voorkeur aan tweezijdige toetsen.

1.4 Opzet van het rapport

De verder opzet van het rapport is als volgt. Hoofdstuk 2 gaat in op de inhoud van het instrument Passend Werkaanbod. Daarna behandelen we in de hoofdstukken 3 tot en met 5 achtereenvolgens de opzet, uitvoering en uitkomsten van het experiment Passend Werkaanbod. Hoofdstuk 6 bevat de conclusies.

⁷ Datum einde uitkering en datum begin baan mogen hierbij niet meer dan een maand uit elkaar liggen (naar beide kanten). Bij de maatstaf uitstroom naar een baan is gedeeltelijke werkhervatting niet meegenomen. Uit de beschikbare gegevens is namelijk geen weging hiervoor af te leiden. Wel is nagegaan wat er gebeurt als we gedeeltelijke werkhervatting als volledige werkhervatting meetellen. Dat blijkt weinig invloed te hebben op de meting van de netto-effectiviteit.

2 HET INSTRUMENT PASSEND WERKAANBOD

UWV biedt een selectie van WW'ers die ten minste 52 weken onafgebroken WW hebben gehad een passend werkaanbod (PaWa) aan. Het passend werkaanbod is een succes als de kans op werkhervatting door langdurig werklozen duidelijk toeneemt. Resultaat van passende arbeid kan zijn dat de WW-gerechtigde het werk hervat (dit kan ook ander werk zijn dan het werk waarnaar is verwezen) of eventueel de uitkering opzegt. Indien het aan de WW-gerechtigde te wijten is dat het werk niet wordt hervat, wordt een maatregel opgelegd. Van het passend werkaanbod gaat dus een prikkel uit tot werkhervatting. Het passend werkaanbod maakt onderdeel uit van de Wet tot wijziging van de WW, waarin ook andere maatregelen zijn opgenomen om de activerende werking van de WW te versterken.

Per jaar maakte UWV afspraken met het Ministerie van SZW over hoeveel werkzoekenden UWV een passend werkaanbod moest doen. In 2011 en 2012 is bij ongeveer 5.000 werklozen PaWa ingezet.

In dit hoofdstuk beschrijven we een experiment waarin twee groepen WW'ers worden vergeleken: een groep die passend werkaanbod kan krijgen en een groep die in principe geen passend werkaanbod zal krijgen.

Al vanaf het eerste contact met de klant verstrekt UWV Werkbedrijf duidelijke informatie over de inspanningsplicht van de werkzoekende, de richtlijn passende arbeid en het passend werkaanbod na 52 weken werkloosheid.

UWV Werkbedrijf benadert werkgevers en uitzendbureaus die geschikte vacatures hebben voor de PaWa doelgroep met de vraag of zij:

- a. bereid zijn om langdurig werklozen aan te nemen;
- b. en zo ja, de kandidaten die door UWV Werkbedrijf worden doorverwezen uit te nodigen voor een gesprek.

In de tiende maand van werkloosheid voert UWV de druk op door de klant (nogmaals) duidelijk te informeren over PaWa en hem te confronteren met de eisen en consequenties die verbonden zijn met PaWa. Zo mogelijk worden daarbij voorbeeldvacatures besproken. Dit informeren kan via het reguliere 9-maands monitoringsgesprek en/of via digitale info. Ook vinden er groepsgewijze informatiebijeenkomsten op de kantoren plaats. De feitelijke aanpak verschilt per vestiging.

In de 13e maand van werkloosheid doet UWV een deel van de klanten een passend werkaanbod, bestaande uit (maximaal) twee gearrangeerde sollicitatiegesprekken. De klant wordt gewezen op de plicht om er alles aan te doen om op deze baan aangenomen te worden en krijgt tevens adviezen voor het sollicitatiegesprek. Bij een niet-geslaagde PaWa volgt eventueel nog een tweede aanbod. UWV Werkbedrijf legt vooraf contact met de werkgever om maximale regie op het sollicitatiegesprek te kunnen houden. De werkcoach oordeelt altijd vooraf of de vacature passend is en gaat achteraf (bij zowel werkgever als werkzoekende) na hoe het gesprek verlopen is als de klant niet wordt aangenomen.

Als de sollicitatie op niets is uitgelopen en er is sprake van verwijtbaar gedrag van de werkzoekende (bijvoorbeeld het niet op komen dagen op een sollicitatiegesprek), dan legt UWV, na mogelijkheid tot verweer van de klant, een maatregel op.

3 **BESCHRIJVING EXPERIMENT**

Draaiboek

Om een uniforme uitvoering van het experiment te waarborgen hebben UWV en het onderzoeksconsortium voorafgaand aan de start van het experiment een draaiboek opgesteld. Hierin is gespecificeerd hoe de deelnemers aan het experiment worden geselecteerd en verdeeld over beide groepen, hoe de dienstverlening aan beide groepen eruit ziet en op welke wijze de dienstverlening moet worden geregistreerd. Ook zijn de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokkenen vastgelegd in het draaiboek. In deze paragraaf is, grotendeels op basis van dat draaiboek, beschreven hoe het experiment is opgezet en hoe het uitgevoerd zou moeten worden.

Doel

Het doel van het experiment was om de effecten van de inzet en aankondiging van PaWa op de uitkering vast te stellen. Daarbij gaat het om effecten op werkhervatting en om effecten op overige uitstroom. WW'ers kunnen immers door PaWa afzien van een uitkering omdat ze zich niet meer beschikbaar stellen voor arbeid of na sanctionering de uitkering verliezen. Niet alleen de effecten na de inzet van PaWa, maar ook eventuele aankondigingseffecten die optreden vanaf de tiende maand WW zijn onderzocht.

Bij de opzet van het onderzoek is er rekening mee gehouden dat de aantallen klanten groot genoeg zijn om verschillen van minimaal 5% in de baankans vast te stellen. De keuze van het aantal vestigingen en de onderzoeksperiode zijn daarop afgesteld. Besloten is om effecten van PaWa niet uit te splitsen naar subgroepen.

Doelgroep experiment

Het experiment heeft betrekking op alle WW'ers uit het experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening' die de 9-maandsgrens passeren met uitzondering van werklozen voor wie één of meerdere van onderstaande criteria gelden:

- in de afgelopen 52 weken een periode langer dan 4 weken hebben gewerkt (in dat geval verschuift PaWa);
- werken via een proefplaatsing;
- gestart zijn als zelfstandige, al dan niet met regeling startperiode;
- een re-integratietraject volgen (het re-integratiebedrijf is verantwoordelijk);
- mantelzorg verlenen en ontheffing hebben van UWV;
- vrijwilligerswerk verrichten dat de kans op werk aanzienlijk vergroot;
- ouder zijn dan 62,5 jaar (peildatum = na precies 12 maanden WW);
- ziek zijn en geen arbeidsmogelijkheden hebben;
- minder dan één maand voor het einde van hun recht op uitkering zitten;
- minder dan 12 uur per week beschikbaar zijn.

Sommige van bovenstaande uitzonderingssituaties kunnen tijdelijk van aard zijn zoals ziekte of een proefplaatsing die mislukt. De werkcoach dient de werkzoekende te blijven volgen om eventueel alsnog PaWa in te zetten.

Binnen de potentiële PaWa-doelgroep krijgt niet iedere WW'er na 12 maanden werkloos te zijn geweest een PaWa-aanbod. Uitvoerders hebben de mogelijkheid om te selecteren.

Deelnemende vestigingen

Om pragmatische redenen is bij het PaWa-experiment gekozen voor dezelfde vestigingen als bij het experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening'. Zo werd vermeden om nog meer vestigingen met het onderzoek te belasten. Omdat de aard van de dienstverlening zou kunnen interfereren met de inzet van PaWa is bij de randomisatie gecontroleerd voor het onderscheid intensieve dienstverlening versus basis-dienstverlening.

Voor het experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening' en dus ook voor het PaWa-experiment zijn zes vestigingen geselecteerd voor deelname aan het experiment. De criteria daarbij waren: regionale spreiding, spreiding over de vier UWV-classificaties (hoog-laag op de assen moeilijkheidsgraad arbeidsmarkt en opleidingsniveau instroom WW), nabijheid van gemeentelijke experimentlocatie binnen het onderzoek en omvang (aantallen klanten). Daarnaast dienden de vestigingen geen zogenaamde koplopervestigingen te zijn. Tot slot was het uitgangspunt vooraf dat locaties waarbij veel organisatorische veranderingen gedurende het onderzoek plaats zouden vinden (bijvoorbeeld fusie tussen vestigingen) zoveel mogelijk buiten de selectie werden gehouden.

Het experiment heeft plaatsgevonden bij de volgende vestigingen:

- Utrecht-Noord;
- Rotterdam Alexanderplein;
- Heerenveen;
- Maasland (Oss);
- Twente (Almelo);
- Maastricht.

Samenloop met experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening'

Het experiment PaWa is op dezelfde kantoren uitgevoerd als het experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening' om de experimenten zo gecontroleerd mogelijk te laten verlopen, zodat de effecten zo goed mogelijk vastgesteld konden worden. De PaWa-onderzoekspopulatie is gedestilleerd uit de populatie die deelnam aan het experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening' (dus zowel uit de groep basisdienstverlening als de groep intensieve dienstverlening).

In elk kantoor zijn vier groepen te onderscheiden:

1. De WW'ers die basisdienstverlening hebben gehad en die niet in de onderzoeksgroep PaWa worden ingedeeld (B-dvl, Geen PaWa).
2. De WW'ers die intensieve dienstverlening hebben gehad en die niet in de onderzoeksgroep PaWa worden ingedeeld (I-dvl, Geen PaWa).
3. De WW'ers die basisdienstverlening hebben gehad en wel in de onderzoeksgroep PaWa worden ingedeeld (B-dvl, Wel PaWa).
4. De WW'ers die intensieve dienstverlening hebben gehad en wel in de onderzoeksgroep PaWa worden ingedeeld (I-dvl, Wel PaWa).

Looptijd experiment

In het experiment PaWa is dezelfde groep gevolgd als voor het experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening'. Het ging daarbij om de instroom in de WW vanaf week 17 van het jaar 2012, die vanaf week 30 de vierde maand van de WW ingingen.

De aankondiging van PaWa vindt plaats aan het begin van de tiende maand van de WW. Voor de onderzoeksgroep was dit vanaf week 4 van het jaar 2013. De daadwerkelijke inzet van PaWa vindt plaats in de 13e maand met een uitloop naar de 15e maand. Dit was voor de onderzoeksgroep vanaf week 17 van het jaar 2013.

In het voorjaar van 2014 is besloten het PaWa-experiment voor de vestigingen 1, 2 en 3 drie maanden langer door te laten lopen. In de periode van 1 april 2014 tot 1 juli 2014 is er in deze drie vestigingen geprobeerd de inzet van PaWa voor de onderzoeksgroepen 'Wel PaWa' te verhogen door voor het laatste instroomcohort⁸ de termijn voor het doen van een PaWa-aanbod met drie maanden te verlengen. In tabel 3.1 is de looptijd van het experiment PaWa opgenomen, rekeninghoudend met de eerdere verlenging van het experiment 'basis- versus intensieve dienstverlening' en de verlenging van het PaWa-experiment.

⁸ Dit is het cohort met instroom in de WW in de periode 1 oktober 2012 tot 1 januari 2013.

Tabel 3.1: Looptijd experiment PaWa

	Start eerste cohort	Einde laatste cohort (bij 3 mnd verlenging)
Instream in WW (wk 1)	wk 17 2012 (23 april)	wk 1 2013 (1 januari)
(Evt.) Aankondiging (wk 40)	wk 4 2013	wk 40 2013
(Evt.) PaWa (13e t/m15e maand + 3 mnd verlenging)	wk 17 2013	wk 27 2014
Vaststelling uitstroom (naar werk)	wk 17 2013	wk 40 2014 (1 oktober)

Het onderzoek beoogde de onderzoeksgroepen ‘Wel PaWa’ en ‘Geen PaWa’ tot 18 maanden na aanvang van de WW te volgen om de effecten van PaWa op uitstroom uit de uitkering en werkhervatting vast te stellen. Dit was dus oorspronkelijk tot en met juni 2014, na verlenging tot en met september 2014.

Selectie en indeling

Net als voor het experiment ‘basis- versus intensieve dienstverlening’ is voor het experiment PaWa randomisatie op basis van BSN’s gebruikt om deelnemers toe te wijzen aan de experiment- en controlegroep. Voor de groepsindeling bij het experiment rond ‘basis- versus intensieve dienstverlening’ werd het laatste cijfer van het BSN gebruikt, bij het experiment PaWa het voorlaatste cijfer van het BSN. WW-klienten met een even voorlaatste BSN-cijfer vallen onder de groep die potentieel in aanmerking komt voor PaWa. WW-klienten met een oneven voorlaatste BSN-cijfer komen niet in aanmerking voor PaWa. Verzoeken van klienten zelf om PaWa te ontvangen, werden in principe niet gehonoreerd.

Er waren twee momenten waarop bepaald diende te worden of een klient tot de doelgroep van PaWa behoorde: na 9 maanden, voor de vooraankondiging van PaWa, en na 12 maanden, voor de feitelijke inzet van PaWa. Hiervoor is gebruik gemaakt van centraal aan te leveren lijsten per vestiging na 9 maanden (39e week WW).

In de week voor het verstrijken van de 9e maand van werkloosheid werden lijsten met klienten aangeleverd aan de vestigingen. De basis werd gevormd door klienten uit het experiment ‘basis- versus intensieve dienstverlening’ (zowel uit de experiment- als de controlegroep). In de aanlevering werd onderscheid gemaakt in Even (= de groep ‘Wel PaWa’) en Oneven (= de groep ‘Geen PaWa’). Verder werd informatie aangeleverd over aspecten als leeftijd, einddatum WW-recht, beschikbaarheid e.d. Met deze informatie konden de vestigingen werkzoekenden op ‘harde’ uitsluitingscriteria voor de doelgroep PaWa selecteren. Werkzoekenden die meer dan vier weken aaneengesloten hadden gewerkt werden als ‘herlevers’ aangemerkt en eruit gefilterd.

Na de eventuele aankondiging van PaWa maakten de vestigingen in de 50e week gebruik van dezelfde lijst. Op de vestiging werden de bovengenoemde criteria voor deelname van klanten nogmaals gecheckt. Als iemand aan een van de zachte uitsluitingcriteria na negen maanden voldeed, werd hij op de vestiging buiten het experiment gehouden maar werd deze situatie na twaalf maanden opnieuw bekeken. Indien de uitsluitingsgrond niet meer van toepassing was, werd de klant bij twaalf maanden ingedeeld in de experimentdoelgroep. Enkele klanten konden dus een PaWa krijgen zonder vooraankondiging.

In Sonar zijn de doelgroepen ‘Exp Dv PaWa 9mnd Wel’ en ‘Exp Dv PaWa 9mnd Niet’ aangemaakt, voor de situatie na 9 maanden en ‘Exp Dv PaWa 12mnd Wel’ en ‘Exp Dv PaWa 12mnd Niet’ voor de situatie na 12 maanden.

Informeren over experiment

Deelnemers aan het experiment zijn niet geïnformeerd over het experiment. Dit om te vermijden dat gedragseffecten optraden die de uitkomsten van het experiment zouden vertekenen.

Dienstverlening

Tijdens het experiment moest het reguliere werkproces voor PaWa gevolgd worden conform de Dienstverleningsplaat die gold in 2013. De enige aanpassing hierop was dat werklozen die niet tot de onderzoeksgroep ‘Geen PaWa’ hoorden binnen het experiment ook niet specifiek voorgelicht zouden worden. Aangezien de werkprocessen op onderdelen konden verschillen tussen kantoren zijn er in het kader van het experiment afspraken gemaakt om een zo uniform mogelijke werkwijze te hanteren.

We gaan hieronder achtereenvolgens in op de dienstverlening die de twee onderzoeksgroepen ontvangen in de periode van de vierde tot en met de twaalfde maand WW en de periode na twaalf maanden WW. Ook gaan we in op de voorlichting die de twee onderzoeksgroepen krijgen over de Richtlijn Passend Werk en over PaWa.

Maand 4 tot en met 12 van de WW: basisdienstverlening versus intensieve dienstverlening

Voor het experiment PaWa is het ook van belang te weten welke dienstverlening er is gegeven in de WW-periode van 4 tot 12 maanden WW (zie ook tabel 3.2). Tussen ongeveer de twaalfde en de zestiende week van de werkloosheid dient een evaluatiegesprek plaats te vinden. Voor de groep die intensieve dienstverlening ontving, was dit een persoonlijk face-to-face gesprek. Voor de groep die basisdienstverlening ontving, vond er een groepsbijeenkomst plaats. In het gesprek werd aandacht besteed aan de reeds geboden en te ontvangen dienstverlening. Ook was er aandacht voor rechten en plichten en kon naar voren komen dat de klant mogelijk verwijtbaar gedrag had vertoond door het niet voldoen aan de re-integratieverplichting of door no-show. De intensieve dienstverlening bestond daarnaast ook uit periodieke monitoringsgesprekken (face-to-face) in de zevende, tiende en twaalfde maand van werkloosheid. In de praktijk zijn er overigens verschillen tussen vestigingen wat betreft de mate waarin deze gesprekken gevoerd worden.

Tabel 3.2: Monitor- en evaluatiegesprekken per dienstverleningssoort

	Basisdienstverlening	Intensieve dienstverlening
4 ^e -maand evaluatiegesprek	Groepsgesprek	Individueel gesprek
7 ^e -maands monitorgesprek	n.v.t.	Individueel gesprek
10 ^e -maands monitorgesprek	n.v.t.	Individueel gesprek
12 ^e -maands monitorgesprek	n.v.t.	Individueel gesprek

Generieke voorlichting over passend werk(aanbod)

In het experiment werd PaWa los gezien van de Richtlijn Passende Arbeid. De informatieverstrekking aan de klant over de Richtlijn Passende Arbeid is voor alle klanten, ongeacht deelname aan het experiment, onverkort gehandhaafd op alle momenten in het proces. Standaard werd ook aan alle werkzoekenden in de 9e maand WW een filmpje ter aankondiging van PaWa verzonden. Het was niet mogelijk dit filmpje selectief aan of uit te zetten voor bepaalde groepen in het experiment. Ook digitaal was informatie over PaWa te vinden. Dit was voor iedereen binnen het experiment toegankelijk.

Specifieke aankondiging PaWa

Na 9 maanden vindt de aankondiging van PaWa plaats. Voor klanten die onder de intensieve dienstverlening vielen, gebeurde dit via het 9e maands monitoringsgesprek, dat in het begin van de 10e maand gepland wordt.

Voor klanten die onder de basisdienstverlening vielen, vond er een digitale aankondiging plaats via de werkm@p. Hiervoor werd de landelijke flyer *Een jaar werkloos* gebruikt. Klanten die digitaal niet (goed) bereikbaar waren, kregen de flyer per post toegezonden.

Specifieke voorlichtings- en aankondigingsactiviteiten voor WW'ers die onder de controlegroep vielen, zijn geminimaliseerd om het effect van PaWa zo goed mogelijk te kunnen vaststellen. Er mocht geen actieve voorlichting plaatsvinden over PaWa aan de controlegroep, ook niet in de 4^e en 7^e maands-monitoringsgesprekken indien de klant intensieve dienstverlening ontving.

In tabel 3.3 is opgenomen welke voorlichting de verschillende onderzoeksgroepen zouden krijgen over passende arbeid en PaWa.

Tabel 3.3: Informatieverschaffing passende arbeid en PaWa

	B-dvl, Geen PaWa	I-dvl, Geen PaWa	B-dvl, Wel PaWa	I-dvl, Wel PaWa
Informatie Richtlijn Passende Arbeid gedurende eerste jaar WW	Ja	Ja	Ja	Ja
Informatie passende arbeid, voorlichtingsfilmpje passende arbeid via internet	Ja	Ja	Ja	Ja
Voorlichtingsfilmpje PaWa via internet	Ja	Ja	Ja	Ja
Aandacht PaWa in monitoringsgesprekken 3 en 6 maanden	N.v.t.	Nee	n.v.t.	Nee
Aankondiging PaWa 9 maanden	Nee	Nee	Ja, digitaal via werkm@p	Ja, in 9-maands voortgangsgesprek
Inzet PaWa	N.v.t.	N.v.t.	Potentieel	Potentieel

I-dvl = Intensieve dienstverlening; B-dvl = Basisdienstverlening

Doordat gaandeweg het experiment bleek dat ook de controlegroep vooraf informatie over PaWa kreeg (wel minder dan de experimentgroep overigens), en dit inherent was aan de UWV-dienstverlening (en dus ook niet kon worden veranderd), werd duidelijk dat het aankondingseffect niet goed gemeten kon worden.

Na twaalf maanden WW: De mogelijkheid van een Aanbod PaWa

Het was niet noodzakelijk alle cliënten uit de PaWa-groep een feitelijk PaWa-aanbod te doen, maar wel moest voor alle WW'ers in deze groep de inzet van PaWa overwogen worden. Daarbij was het zaak dat werklozen binnen de groepen met basisdienstverlening en intensieve dienstverlening een ongeveer even grote kans hadden op de daadwerkelijke inzet van PaWa, als zij eenmaal onderdeel uitmaakten van de PaWa-groep. Aan beide groepen moest ongeveer even vaak een PaWa-aanbod gedaan worden.

De vestigingen dienden er verder voor te zorgen dat cliënten in de controlegroep geen PaWa aangeboden kregen gedurende de onderzoeksperiode.

Registratie

Voor het onderzoek is primair gebruik gemaakt van de registratiegegevens uit de UWV-systemen Sonar en WBS. Daarnaast is informatie verrijkt met gegevens uit de reguliere systemen, onder andere het WW-uitkeringsstelsel. Baangegevens zijn ontleend aan de polisadministratie. Verder heeft nog verrijking plaatsgevonden met gegevens uit de GBA.

Uitvoerders moesten de doelgroep registreren en de dienstverlening aan de klant (gesprekken en andere activiteiten) in Sonar vastleggen. Zie hiervoor het hoofdstuk over het experiment 'basis-versus intensieve dienstverlening'.

Analyse en controle

UWV en het onderzoeksconsortium zijn één keer per zes tot acht weken bijeen gekomen om de voortgang van het experiment te bespreken en te controleren of de uitvoering conform de afspraken heeft plaatsgevonden. Monitoring heeft plaatsgevonden op de volgende onderdelen:

- Controle op de randomisatie door controle van de indeling in onderzoeksgroepen te vergelijken met de eindcijfers BSN.
- Controle op de aantallen klanten die in het experiment stroomden en die een PaWa-aanbod kregen. Op basis van deze controle is besloten het PaWa-experiment met drie maanden te verlengen tot 1 juli 2014.

4 UITVOERING EXPERIMENT

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de uitvoering van het PaWa-experiment is verlopen en in hoeverre er conform het draaiboek is gewerkt.

Verdeling over dienstverleningsgroepen

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de aantallen deelnemers aan het experiment PaWa die in aanmerking komen voor vaststelling van het aankondigingseffect van PaWa. Het gaat hier om personen die zijn geregistreerd in een van beide doelgroepen 10e maands PaWa in Sonar.⁹

Tabel 4.1: Aantal deelnemers experiment PaWa 10 mnd, aankondigingseffect

Vestiging	<i>B-dvl</i>		<i>I-dvl</i>		Totaal
	<i>Geen PaWa</i>	<i>Wel PaWa</i>	<i>Geen PaWa</i>	<i>Wel PaWa</i>	
Vestiging 1	263 (25%)	277 (27%)	255 (24%)	248 (24%)	1.043
Vestiging 2	72 (23%)	69 (22%)	90 (29%)	83 (26%)	314
Vestiging 3	113 (31%)	79 (22%)	93 (26%)	77 (21%)	362
Vestiging 4	151 (27%)	124 (23%)	162 (29%)	115 (21%)	552
Vestiging 5	200 (26%)	221 (29%)	155 (20%)	190 (25%)	766
Vestiging 6	73 (23%)	83 (27%)	84 (27%)	71 (23%)	311
Totaal	872 (26%)	853 (26%)	839 (25%)	784 (23%)	3.348

Bron: Kenniscentrum UWV

Uit tabel 4.1 blijkt dat sprake is van een redelijk evenwichtige verdeling over de vier onderscheiden onderzoeksgroepen.

Aantal PaWa-aanbiedingen is achtergebleven bij verwachting

Tijdens de looptijd van het onderzoek bleek dat het aantal PaWa-aanbiedingen achterbleef bij de verwachting en daarmee ook bij de minimaal benodigde aantallen voor het onderzoek. De

⁹ Daarnaast moet men minstens 300 dagen een WW-uitkering of een 10e maands gesprek (vanaf week 37 WW) hebben gehad. Ook moet men in Sonar in de juiste PaWa-groep zijn geregistreerd. De eerste aanvullende eis betekent een reductie met 134 personen (4%). Deze is evenredig over de vier te onderscheiden groepen verdeeld: binnen elke groep bedraagt de reductie 3% tot 5%. De tweede eis betekent een geringe verdere reductie met 10 personen. De tabel bevat een overzicht van de resterende aantallen deelnemers aan het experiment.

vestigingen hebben daar vervolgens extra inzet op gepleegd en in drie vestigingen is om deze reden het experiment verlengd met drie maanden. De vestigingen hebben drie redenen genoemd voor het achterblijven van het aantal PaWa-aanbiedingen:

1. Door de economische laagconjunctuur waren er onvoldoende sollicitatiemogelijkheden en konden er dus minder PaWa-aanbiedingen gedaan worden. Dit is door vijf van de zes vestigingen genoemd.
2. Onvoldoende commitment met betrekking tot het experiment bij de werkgeversservicepunten, die zorgdragen voor het arrangeren van gesprekken met werkgevers in het kader van PaWa, bij elke vestiging in meer of mindere mate.
3. Onvoldoende focus op het experiment als gevolg van functiewisselingen bij één vestiging.

Afwijkingen van het draaiboek

In juni 2014 is aan alle vestigingen een vragenlijst voorgelegd om in kaart te brengen of zich in de uitvoering bijzonderheden hebben voorgedaan of dat er is afgeweken van de werkwijze zoals vastgelegd in het draaiboek. Hieronder gaan we op deze afwijkingen in.

Afwijkingen in selectie en verdeling

Vijf van de zes vestigingen hebben, conform het draaiboek, uit de centraal aangeleverde lijsten de klanten gefilterd die niet tot de PaWa-doelgroep behoorden; bij deze vestigingen zijn er geen signalen dat hiervan is afgeweken. In één vestiging is dit niet gebeurd; daar moest de doelgroep voor PaWa achteraf geconstrueerd worden, waarna vervolgens de beide experimentgroepen uit die doelgroep zijn gedestilleerd. Wel is het experiment in de betreffende vestiging redelijk goed uitgevoerd: in de groep ‘Wel PaWa’ is beduidend vaker een Pawa-aanbieding gedaan dan in de groep ‘Geen PaWa’.

De indeling in groepen op basis van even en oneven voorlaatste BSN-nummers is goed verlopen. In totaal zijn er slechts 12 fouten gemaakt, een foutenpercentage van 1 procent.¹⁰ Dit heeft geen invloed op de resultaten.

Afwijkingen in dienstverlening

Tijdens het experiment hebben de vestigingen, in verschillende mate, afgeweken van de conform het draaiboek voorgeschreven dienstverlening:

- In principe moet er geen verschil zijn tussen de groepen ‘Wel PaWa’ en ‘Geen PaWa’ in het aantal 10e maands gesprekken. In de praktijk is dit in één vestiging wel vaak het geval (zie tabel 4.1).
- Er moet ook geen verschil zijn tussen de groepen ‘Wel PaWa’ en ‘Geen PaWa’ in het aantal 12e maands gesprekken. In vier vestigingen zijn er wel aanzienlijke verschillen (zie tabel 4.2).

¹⁰ Vermelde aantal en percentage is exclusief vestiging 4, waar de registratie van doelgroepen 12 maand PaWa niet goed is verlopen.

- Verder zouden de groepen ‘Geen PaWa’, geen PaWa-aanbieding moeten krijgen. Bij 5% van de klanten is dit wel gebeurd (zie tabel 4.3).
- Tot slot zou een aanzienlijk deel van de groepen ‘Wel PaWa’ ook een PaWa-aanbieding moeten krijgen (het streefpercentage was 50%). Dit is in 21% van de gevallen gebeurd (zie tabel 4.3).

Aantal 10^e maands gesprekken

Uit de tabel 4.2 (op basis van Sonar) blijkt dat binnen de groep met basisdienstverlening alleen in vestiging 2 veel vaker 10e maands gesprekken zijn gevoerd met mensen in de groep ‘Wel PaWa’ dan in de groep ‘Geen PaWa’. Ook binnen de groep met intensievere dienstverlening zijn in vestiging 2 vaker met WW’ers in de groep ‘Wel PaWa’ 10e maands gesprekken gevoerd dan met WW’ers in de groep ‘Geen PaWa’, zo blijkt uit tabel 4.1. De overige vestigingen laten noch binnen de groep met basisdienstverlening noch binnen de groep met intensievere dienstverlening verschil zien in het aantal gevoerde 10e maands gesprekken tussen de groepen ‘Wel PaWa’ en ‘Geen PaWa’.

Tabel 4.2 Aantal en aandeel 10^e maands gesprekken naar doelgroep PaWa

<i>Vestiging</i>	<i>B-dvl Geen PaWa</i>	<i>B-dvl Wel PaWa</i>	<i>I-dvl Geen PaWa</i>	<i>I-dvl Wel PaWa</i>
Vestiging 1	3 (1%)	3 (1%)	90 (35%)	85 (34%)
Vestiging 2	9 (13%)	59 (86%)	43 (48%)	63 (75%)
Vestiging 3	4 (4%)	1 (1%)	86 (92%)	71 (92%)
Vestiging 4	2 (1%)	3 (2%)	117 (72%)	96 (81%)
Vestiging 5	2 (1%)	7 (3%)	90 (58%)	110 (58%)
Vestiging 6	1 (1%)	1 (1%)	39 (46%)	33 (46%)
Totaal	21 (2%)	74 (9%)	465 (55%)	458 (58%)

Bron: Kenniscentrum UWV

Aantal 12^e maands gesprekken

Uit tabel 4.3 blijkt dat in de vestigingen 2, 3 en 6 binnen de groep met basisdienstverlening veel vaker 12e maands gesprekken zijn gevoerd in de groep ‘Wel PaWa’ dan in de groep ‘Geen PaWa’. Dit is vermoedelijk ook het geval in vestiging 4. Ook binnen de groep met intensievere dienstverlening zijn gemiddeld genomen vaker in de groep ‘Wel PaWa’ 12e maands gesprekken gevoerd dan in de groep ‘Geen PaWa’. Het verschil is hier echter duidelijk minder groot en in vestiging 3 en 5 geheel afwezig.

Tabel 4.3: Aantal en aandeel 12^e maands gesprekken naar doelgroep PaWa

<i>Vestiging</i>	<i>B-dvl Geen PaWa</i>	<i>B-dvl Wel PaWa</i>	<i>I-dvl Geen PaWa</i>	<i>I-dvl Wel PaWa</i>
Vestiging 1	4 (3%)	1 (1%)	10 (8%)	33 (26%)
Vestiging 2	6 (12%)	41 (93%)	33 (52%)	41 (73%)
Vestiging 3	4 (4%)	40 (59%)	58 (87%)	42 (81%)
Vestiging 4	?	76 (75%)	?	72 (79%)
Vestiging 5	3 (3%)	4 (3%)	75 (77%)	83 (68%)
Vestiging 6	1 (2%)	49 (78%)	19 (32%)	26 (55%)
Totaal	18 (4%)	211 (34%)	195 (47%)	297 (60%)

Bron: Kenniscentrum UWV

We zien dus met name bij de 12e maands gesprekken dat de experimenten ‘basis- versus intensieve dienstverlening’ en PaWa met elkaar interfereren.

Aantal PaWa-aanbiedingen

In tabel 4.4 wordt een overzicht gegeven van het aantal en aandeel personen per vestiging met één of twee gearrangeerde gesprekken met een werkgever in het kader van PaWa, na de verlenging van het experiment op de vestigingen 1, 2 en 3. In dit overzicht is in principe iedereen opgenomen die volgens de registratie in Sonar tot de experimentgroep 12 maand PaWa behoort.^{11, 12}

¹¹ Dit met uitzondering van vestiging 4, waar wegens sterke onderregistratie in de groep ‘Geen PaWa’ noodgedwongen voor een andere werkwijze is gekozen. Van alle deelnemers aan het experiment ‘Basis- versus intensieve dienstverlening’ in vestiging 4 die gedurende minstens 365 dagen een WW-uitkering hebben gehad, zijn centraal gegevens opgevraagd waarmee (globaal) is vastgesteld of men – los van de indeling in doelgroep - al dan niet voor PaWa in aanmerking komt. Resultaat is dat 70% in principe voor PaWa in aanmerking komt, 15% hiervoor niet in aanmerking komt, terwijl bij eveneens 15% nadere gegevens nodig zijn om te bepalen of men voor PaWa in aanmerking komt.

¹² De grens is gelegd bij 365 dagen WW: een ieder voor wie de WW-uitkering binnen die termijn is beëindigd, is uit het overzicht weggelaten. Overigens was daarbij in geen enkel geval sprake van een PaWa. Daarnaast zijn een beperkt aantal personen (5) uit het overzicht weggelaten bij wie sprake was van een PaWa voor aanvang van de 11^e maand dan wel na afloop van de WW-uitkering. Tabel 4.3 bevat de resterende aantallen, inclusief de 15% (103 personen) in vestiging 4 waarvoor onduidelijk is of men voor PaWa in aanmerking komt.

Tabel 4.4: Totaal aantal deelnemers en verwijzingen experiment PaWa 12 mnd

<i>Vestiging</i>	<i>Geen PaWa Geen verwijzing</i>	<i>Geen PaWa Wel verwijzing</i>	<i>Wel PaWa Geen verwijzing</i>	<i>Wel PaWa Wel verwijzing</i>	<i>Proc. verschil Verwijzingen</i>
Vestiging 1	303 (94%)	21 (6%)	293 (83%)	60 (17%)	11%
Vestiging 2	120 (93%)	9 (7%)	99 (92%)	9 (8%)	1%
Vestiging 3	152 (91%)	15 (9%)	95 (77%)	29 (23%)	14%
Vestiging 4	241 (100%)	0 (0%)	226 (88%)	32 (12%)	12%
Vestiging 5	218 (96%)	9 (4%)	179 (62%)	110 (38%)	34%
Vestiging 6	120 (98%)	3 (2%)	86 (76%)	27 (24%)	22%
Totaal	1.154 (95%)	57 (5%)	978 (79%)	267 (21%)	16%

Bron: Kenniscentrum UWV

Bij de drie vestigingen waar verlenging van het experiment heeft plaatsgevonden kan het zinvol zijn om onderscheid te maken tussen de instroomcohorten waarvoor wel en niet sprake is van verlenging. De verlenging heeft betrekking op deelnemers aan het experiment die op zijn vroegst 1 oktober 2012 (en op zijn laatst 1 januari 2013) in de WW zijn gestroomd. In vestiging 1 en vestiging 3 is het verschil in percentage PaWa's tussen beide groepen duidelijk groter voor dit instroomcohort dan voor het voorafgaande instroomcohort (mei – oktober 2012): 17 versus 2 procentpunt (vestiging 1) en 29 versus 6 procentpunt (vestiging 3). In vestiging 2 is er tussen beide instroomcohorten daarentegen hoegenaamd geen verschil: 3 versus 1 procentpunt.

De onderzoeksgroep die voor de analyses is gebruikt

Gezien het duidelijke verschil tussen beide instroomcohorten in vestiging 1 en vestiging 3 en het geringe verschil en de lage verschilpercentages tussen beide groepen in vestiging 2 bieden de analyses voor het vaststellen van het effect van PaWa de grootste kans op vaststelling van een effect als daarin de volgende personen uit tabel 4.3 worden betrokken:

- In vestiging 5 en vestiging 6 iedereen uit beide onderzoeksgroepen: 'Wel PaWa' en 'Geen PaWa'.
- In vestiging 4 iedereen die in aanmerking lijkt te komen voor PaWa zoals beschreven in voetnoot 23.¹³

¹³ Exclusief de twijfelgevallen.

- In vestiging 1 en vestiging 3 iedereen in de groepen ‘Wel PaWa’ en ‘Geen PaWa’, die in de periode van 1 oktober 2012 tot 1 januari 2013 in de WW is gestroomd (dit is de instroomperiode waarvoor de termijn voor het doen van een PaWa-aanbieding met 3 maanden is verlengd).
- In vestiging 2 niemand.

Voor de analyses is de bovenstaande inperking van de onderzoeksgroep toegepast. Dit resulteert in de onderzoeksgroep die in tabel 4.5 is weergegeven. Bij de vestigingen 1, 3 en 4 gaat het om een vermindering met achtereenvolgens ongeveer 50, 60 en 20 procent. Samen met de uitsluiting van vestiging 2 betekent dit dat de groep op basis waarvan de effecten worden gemeten ongeveer een derde lager ligt dan de oorspronkelijke groep zoals weergegeven in tabel 4.4.

Tabel 4.5: Aantal deelnemers die in aanmerking komen voor experiment aanbodeffect PaWa 12 mnd waarop de analyses zijn gebaseerd

<i>Vestiging</i>	<i>Geen PaWa Geen verwijzing</i>	<i>Geen PaWa Wel verwijzing</i>	<i>Wel PaWa Geen verwijzing</i>	<i>Wel PaWa Wel verwijzing</i>	<i>Proc. verschil Verwijzingen</i>
Vestiging 1	173 (97%)	5 (3%)	141 (80%)	35 (20%)	17%
Vestiging 2	-	-	-	-	-
Vestiging 3	67 (96%)	3 (4%)	31 (67%)	15 (33%)	29%
Vestiging 4	200 (100%)	0 (0%)	167 (85%)	29 (15%)	15%
Vestiging 5	218 (96%)	9 (4%)	179 (62%)	110 (38%)	34%
Vestiging 6	120 (98%)	3 (2%)	86 (76%)	27 (24%)	22%
Totaal	778 (98%)	20 (2%)	604 (74%)	216 (26%)	24%

Bron: Kenniscentrum UWV

Het gaat in totaal dus om ruim 1.600 personen, waarvan bijna de helft in de groep ‘Geen PaWa’ en ruim de helft in de groep ‘Wel PaWa’. Het verschil in percentage PaWa’s tussen beide groepen bedraagt 24 procentpunt.

5 UITKOMSTEN

Voordat we de resultaten bespreken gaan we eerst na of de samenstelling van de groep ‘Wel PaWa’ overeenkomt met die van de groep ‘Geen PaWa’ zoals vereist is voor een betrouwbare vergelijking.

Vergelijking samenstelling experiment- en controlegroep

In deze paragraaf vergelijken we de groep ‘Wel PaWa’ met de groep ‘Geen PaWa’, en daarbinnen naar soort dienstverlening (basisdienstverlening of intensieve dienstverlening), op grond van een aantal (beschikbare) kenmerken. De volgende kenmerken zijn in deze vergelijking betrokken:

- Geslacht;
- Leeftijd;
- Leefvorm;
- Vestiging;
- Aantal overige, niet-PaWa verwijzingen naar werkgevers tijdens de WW-periode.

De resultaten zijn opgenomen in tabel 5.1. In het geval van vestiging zien we dat de groepen het meest van elkaar verschillen. Dit wordt veroorzaakt door verschillen in de vestigingen 3 en 5. Als we deze verschillen statistisch toetsen blijkt inderdaad dat de verdeling van deelnemers over de vestigingen binnen de groep ‘Geen PaWa’ significant verschillend is van de verdeling van deelnemers over de vestigingen binnen de groep ‘Wel PaWa’ (5%-niveau). De verdeling over de vestigingen is daarnaast significant verschillend (10%-niveau) tussen de groepen wel en geen PaWa binnen de intensieve dienstverlening.

Ook in het aantal niet-PaWa verwijzingen (overige verwijzingen naar werkgevers tijdens de WW-periode) is er enigzins verschil tussen de groepen wel en geen PaWa (significant op 10%-niveau). Hierbij is geen sprake van compensatie, waarbij mensen in de controlegroep meer andere verwijzingen krijgen omdat zij uitgesloten zijn van PaWa-verwijzingen. Het zijn juist degenen in de experimentgroep die naast PaWa-verwijzingen ook (iets) meer andere verwijzingen hebben gekregen. Gemiddeld heeft iemand in de experimentgroep 0,83 overige verwijzingen gehad en iemand in de controlegroep 0,80 overige verwijzingen.

De andere kenmerken (geslacht, leeftijd en leefvorm) zijn niet significant verschillend tussen de groepen.

Tabel 5.1 Samenstelling van experiment- en controlegroep naar kenmerken

	geen PaWa, B-dvl	wel PaWa, B-dvl	geen PaWa, I-dvl	wel PaWa, I-dvl	geen PaWa	wel PaWa
Aantal personen	417	459	364	357	781	816
<i>Geslacht</i>						
Man	57%	59%	60%	54%	59%	57%
Vrouw	43%	41%	40%	46%	41%	43%
<i>Leeftijd</i>						
Onder 35 jaar	11%	10%	10%	7%	10%	9%
35 tot 45 jaar	30%	31%	34%	34%	32%	32%
45 jaar tot 55 jaar	35%	36%	40%	37%	37%	37%
55 jaar en ouder	24%	23%	17%	21%	21%	22%
<i>Leefvorm (begin WW)</i>						
Alleenstaand, geen kind	28%	31%	34%	28%	31%	30%
Alleenstaand, afhankelijk kind	5%	4%	5%	6%	5%	5%
Samenwonend	67%	65%	61%	66%	64%	65%
<i>Vestiging</i>						
Vestiging 1	22%	21%	[21%	21%	[22%	21%
Vestiging 3	10%	7%	8%	4%	9%	6%
Vestiging 4	24%	22%	27%	28%	26%	25%
Vestiging 5	30%	36%	27%	34%	29%	35%
Vestiging 6	14%	14%	17%	13%]*	15%	14%]**
<i>Aantal niet-PaWa verwijzingen</i>						
	71%	65%	56%	49%	[64%	58%
1	18%	23%	21%	24%	20%	24%
2	5%	7%	8%	10%	7%	9%
3	2%	3%	6%	8%	4%	5%
4	2%	1%	2%	3%	2%	2%
5 of meer	1%	1%	7%	5%	4%	3%]*

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

Netto-effectiviteit aankondigingseffect

Bij de uitstroom binnen 10, 11 en 12 maanden WW zou er sprake kunnen zijn van een aankondigingseffect van PaWa. In de praktijk bleek het echter niet mogelijk om te voorkomen dat iedere cliënt vooraf informatie over PaWa kreeg, waardoor het aankondigingseffect niet goed kan worden gemeten. De tabellen 5.2 en 5.3 bevatten de uitstroompercentages en netto-effecten in geval van uitstroom naar een baan en in geval van de totale uitstroom uit de uitkering. De (cumulatieve) percentages zijn bepaald ten opzichte van de groep personen die minimaal negen maanden WW hebben gehad. De resultaten laten zien dat er geen verschil is in

uitstroom tussen de groepen wel en geen PaWa. Dit geldt zowel voor de totale groepen als voor de subgroepen binnen basisdienstverlening en intensieve dienstverlening.

Tabel 5.2 Aankondigingseffect: uitstroom naar baan[†]

		aantal maanden WW		
		10	11	12
B-dvl	<i>wel PaWa</i>	1,6%	3,6%	5,9%
	<i>geen PaWa</i>	1,2%	4,2%	6,8%
	Netto	0,4%	-0,7%	-0,9%
I-dvl	<i>wel PaWa</i>	1,7%	4,8%	7,4%
	<i>geen PaWa</i>	1,3%	4,9%	7,3%
	Netto	0,5%	0,0%	0,1%
Totaal	<i>wel PaWa</i>	1,7%	4,2%	6,6%
	<i>geen PaWa</i>	1,2%	4,5%	7,0%
	Netto	0,4%	-0,4%	-0,4%

† Het percentage van de totale groep klanten in de 10^e maand WW dat cumulatief in de vermelde maanden is uitgestroomd.

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

Tabel 5.3 Aankondigingseffect: uitstroom uit de uitkering[†]

		aantal maanden WW		
		10	11	12
B-dvl	<i>wel PaWa</i>	0,5%	4,9%	9,0%
	<i>geen PaWa</i>	0,8%	5,2%	8,4%
	netto	-0,4%	-0,3%	0,5%
I-dvl	<i>wel PaWa</i>	0,9%	6,5%	10,8%
	<i>geen PaWa</i>	0,8%	5,8%	11,3%
	netto	0,2%	0,7%	-0,5%
Totaal	<i>wel PaWa</i>	0,7%	5,6%	9,8%
	<i>geen PaWa</i>	0,8%	5,5%	9,8%
	netto	-0,1%	0,2%	0,0%

† Het percentage van de totale groep klanten in de 10^e maand WW dat cumulatief in de vermelde maanden is uitgestroomd.

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

Netto-effectiviteit PaWa

De tabellen 5.4 en 5.5 geven de (cumulatieve) uitstroompercentages in geval van uitstroom naar een baan en uitstroom uit de uitkering per maand vanaf 13 maanden tot en met 21 maanden WW. De percentages zijn ten opzichte van de groep personen die minimaal twaalf maanden WW hebben gehad. Het totale netto-effect van PaWa is in beide gevallen klein en niet significant. In geval van uitstroom naar een baan is het netto-effect van PaWa binnen de twee

dienstverleningsgroepen (basisdienstverlening en intensieve dienstverlening) vergelijkbaar: een klein, niet-significant positief effect.

Tabel 5.4 Effect van inzet PaWa: uitstroom naar baan[†]

		aantal maanden WW								
		13	14	15	16	17	18	19	20	21
B-dvl	wel PaWa	1,7%	5,0%	7,2%	9,8%	12,0%	13,3%	14,8%	15,9%	17,2%
	geen PaWa	2,4%	4,6%	7,0%	8,6%	10,8%	12,5%	14,6%	15,6%	16,8%
	Netto	-0,7%	0,5%	0,2%	1,2%	1,2%	0,8%	0,2%	0,3%	0,4%
I-dvl	wel PaWa	2,0%	4,5%	7,3%	8,7%	10,1%	11,8%	12,3%	14,3%	16,5%
	geen PaWa	2,2%	3,0%	4,7%	8,0%	9,6%	11,3%	12,1%	13,5%	14,0%
	Netto	-0,2%	1,5%	2,6%	0,7%	0,5%	0,5%	0,2%	0,8%	2,5%
Totaal	wel PaWa	1,8%	4,8%	7,2%	9,3%	11,2%	12,6%	13,7%	15,2%	16,9%
	geen PaWa	2,3%	3,8%	5,9%	8,3%	10,2%	11,9%	13,4%	14,6%	15,5%
	Netto	-0,5%	0,9%	1,3%	1,0%	0,9%	0,7%	0,3%	0,6%	1,4%

† Het percentage van de totale groep klanten in de 13^e maand WW dat cumulatief in de vermelde maanden is uitgestroomd.

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

Tabel 5.5 Effect van inzet PaWa: uitstroom uit de uitkering[†]

		aantal maanden WW								
		13	14	15	16	17	18	19	20	21
B-dvl	wel PaWa	3,5%	11,8%	16,6%	21,6%	28,3%	33,8%	38,6%	42,3%	46,0%
	geen PaWa	2,9%	10,1%	16,5%	20,4%	24,9%	29,3%	32,4%	37,9%	42,9%
	Netto	0,6%	1,7%	0,0%	1,2%	3,4%	4,5%	6,2%*	4,4%	3,0%
I-dvl	wel PaWa	3,4%	9,0%	14,8%	18,5%	21,3%	25,2%	28,3%	32,2%	37,8%
	geen PaWa	2,5%	9,9%	13,5%	19,5%	25,5%	30,2%	35,4%	39,3%	41,2%
	Netto	0,9%	-0,9%	1,4%	-1,0%	-4,3%	-5,0%	-7,1%**	-7,1%**	-3,4%
Totaal	wel PaWa	3,4%	10,5%	15,8%	20,2%	25,2%	30,0%	34,1%	37,9%	42,4%
	geen PaWa	2,7%	10,0%	15,1%	20,0%	25,2%	29,7%	33,8%	38,5%	42,1%
	Netto	0,7%	0,6%	0,7%	0,2%	0,0%	0,3%	0,3%	-0,7%	0,3%

† Het percentage van de totale groep klanten in de 13^e maand WW dat cumulatief in de vermelde maanden is uitgestroomd.

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

Opvallend is dat in het geval van uitstroom uit de uitkering er een verschil optreedt tussen basisdienstverlening en intensieve dienstverlening. Binnen de groep die basisdienstverlening heeft gehad is er een positief effect van PaWa (significant in geval van uitstroom binnen 19 maanden), terwijl binnen de groep die intensieve dienstverlening heeft gehad er een negatief effect van PaWa gevonden wordt (significant in geval van uitstroom binnen 19 en 20 maanden). Omdat er maar een zeer klein of geen effect is gevonden op de uitstroom naar een baan, lijkt er

hier een effect te zijn op de overige uitstroom (bijvoorbeeld maximum duur uitkering, bereiken pensioengerechtigde leeftijd). Bij gebrek aan een verklaring voor deze effecten, gezien ook de tegengestelde effecten in geval van intensieve en basisdienstverlening, valt toeval niet uit te sluiten.

Een relatief groot deel van de personen die na 12 maanden en binnen 21 maanden op enig moment zijn uitgestroomd zijn op een later tijdstip opnieuw in een WW-uitkering terecht gekomen. In de groep ‘Wel PaWa’ is dit een groter deel dan in de groep ‘Geen PaWa’. De percentages staan vermeld in tabel 5.6. De percentages zijn gerelateerd aan het totaal aantal klanten na 12 maanden WW. Het verschil is niet significant.

Tabel 5.6 Deel dat opnieuw in de uitkering terecht komt

	Na uitstroom binnen 21 maanden [†]
wel PaWa	11,6%
geen PaWa	9,6%
Netto	2,0%

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

† Als percentage van het totale aantal deelnemers in een uitkering na 12 maanden WW.

Om een beeld te geven van de gemiddelde tijd dat men een uitkering, een baan of geen van beide heeft en van het verschil tussen experiment- en controlegroep, zijn de gemiddelde fracties berekend waarin men zich binnen de waarnemingsperiode in één van deze drie situaties bevindt (tabel 5.7). De waarnemingsperiode loopt van de start van het experiment (300 dagen na begin van de WW-periode) tot aan het einde van de looptijd van het experiment (1 oktober 2014). Hier is dus ook – in tegenstelling tot tabellen 5.4 tot en met 5.6 – het aankondigingseffect meegenomen. Voor de berekening van de fractie van de tijd dat een persoon een baan heeft, zijn alle banen meegenomen die na de start van het experiment zijn aangevangen. Omdat het mogelijk is dat een persoon tegelijkertijd zowel een uitkering als een baan heeft tellen de fracties op tot boven de honderd procent.

Tabel 5.7 Overzicht van de uitkomsten naar fracties uitkering, baan en overig

	gemiddelde fractie over waarnemingsperiode [†]		
	uitkering	baan	overig
wel PaWa	77,1%	33,3%	8,5%
geen PaWa	77,5%	32,8%	9,0%
Netto	-0,4%	0,5%	-0,5%

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

† De waarnemingsperiode loopt van de start van het experiment (300 dagen na begin van de WW-periode) tot aan het einde van de looptijd van het experiment (1 oktober 2014).

De resultaten geven aan dat de personen uit de groep wel PaWa net iets minder lang een uitkering hebben en een net iets langere periode een (nieuwe) baan hebben. De verschillen zijn echter zodanig klein dat hieruit geen conclusies getrokken kunnen worden over het effect van PaWa.

Tabel 5.8 bevat enkele maatstaven met betrekking tot de kwaliteit van de banen. Hierin lijkt niet veel verschil te zijn tussen experiment- en controlegroep. De gemiddelde lengte van de eerste baan is voor de groep ‘Wel PaWa’ 18 dagen langer. Dit verschil is significant op 10%-niveau. Ook hebben zij gemiddeld iets minder banen. Daarentegen hebben personen in de groep ‘Geen PaWa’ vaker een vast contract, gemiddeld een iets hogere deeltijdfactor en een iets hoger gemiddeld uurloon. Deze verschillen zijn echter niet significant.

Tabel 5.8 Overzicht van de uitkomsten naar kwaliteit van de banen

	<u>eerste baan</u>		gemiddeld aantal banen	<u>alle banen</u>	
	vast contract	gemiddelde lengte (dagen)		gemiddelde deeltijdfactor	gemiddeld loon per uur
wel PaWa	17,9%	192	2,9	43,0%	14,48
geen PaWa	20,4%	174	3,0	44,5%	14,78
Netto	-2,5%	18*	-0,1	-1,5%	-0,30

* Significant op 10%-niveau; ** significant op 5%-niveau.

6 CONCLUSIES

In het PaWa-experiment zijn twee typen effecten onderzocht: aankondigingseffecten en effecten van feitelijke PaWa-aanbiedingen. Het was de bedoeling om een aankondigingseffect te meten door een deel van de experimentele groep die voor PaWa in aanmerking kwam vooraf hierover te informeren en een ander deel niet. Ook hier is randomisatie toegepast. Maar tijdens de uitvoering van het experiment werd duidelijk dat iedere cliënt in een eerder stadium informatie krijgt over PaWa. Daarom kon het aankondigingseffect niet goed gemeten worden. Het feit dat we geen aankondigingseffect hebben gevonden zegt dus niet zoveel.

Wat de effecten van feitelijke PaWa-toepassingen betreft, kunnen we uit de onderzoeksresultaten het volgende concluderen:

- Het totale netto-effect van PaWa is, zowel in geval van uitstroom naar een baan als uitstroom uit de uitkering, klein en niet significant.
- Personen uit de groep ‘wel PaWa’ komen vaker opnieuw in een uitkering maar hebben over de gehele periode van waarneming net iets minder lang een uitkering en net iets langer een baan. Deze verschillen zijn niet significant.
- De kwaliteit van de banen is voor beide groepen vergelijkbaar.

Hierbij moet worden opgemerkt dat van de groep die in aanmerking kwam voor PaWa een kleiner deel een PaWa-aanbod heeft gehad dan vooraf gepland. Uiteindelijk was er een verschil van 24 procentpunten tussen beide groepen. Voor het lagere aantal PaWa-aanbiedingen zijn ten minste twee oorzaken aan te geven. In de eerste plaats heeft de conjuncturele situatie hierbij waarschijnlijk een rol gespeeld. Daardoor waren in het algemeen minder banen voor werklozen beschikbaar en dus ook voor de PaWa-doelgroep. Als tweede oorzaak noemen we onvoldoende afstemming in de uitvoeringspraktijk met werkgeversservicepunten, die zorgdragen voor het arrangeren van gesprekken met werkgevers in het kader van PaWa. Verder waren de gegevens van één van de vestigingen niet bruikbaar door een te klein verschil in het aantal PaWa-verwijzingen tussen de groepen ‘Geen PaWa’ en ‘Wel PaWa’. Om toch voldoende waarnemingen te verkrijgen is het experiment in enkele vestigingen verlengd.

Omdat we geen significant effect vinden is het moeilijk om iets te zeggen over de invloed van het vrij lage percentage PaWa-toepassingen op de gevonden effecten. Als het gevonden effect van ongeveer 1 procentpunt juist is, zou het effect van een individuele PaWa-toepassing gemiddeld maximaal 4 procentpunten kunnen zijn. Maar omdat het gevonden verschil niet significant is, valt echter niet uit te sluiten dat PaWa geen (of zelfs een negatief) effect heeft op de uitstroom naar werk. Verder is het niet uitgesloten dat tijdens de verlengingsperiode in de uitvoering iets andere criteria zijn gehanteerd om meer PaWa-toepassingen te verkrijgen. Dit zou kunnen betekenen dat PaWa in die fase op cliënten is toegepast waarvoor dit instrument anders, buiten het experiment om, niet zou zijn toegepast. Ook het feit dat PaWa in deze gevallen relatief laat in de uitkeringsperiode is ingezet kan een vertekening geven. Dit noopt tot

enige voorzichtigheid bij het trekken van conclusies. Maar ondanks deze aantekeningen is het aannemelijk dat PaWa hoogstens een klein effect heeft.